

**Wyrok z dnia 16 maja 1997 r.
I PKN 161/97**

Indywidualne wypowiedzenie umowy o pracę na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.) podlega ocenie sądu pracy w zakresie zasadności wypowiedzenia (art. 45 § 1 KP) oraz ewentualnego nadużycia prawa (art. 8 KP).

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Jerzy Kuźniar (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 maja 1997 r. sprawy z powództwa Bożeny M. przeciwko [...] Fabryce Urządzeń Górniczych "N." SA w N.S. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 30 grudnia 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 28 października 1996 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Nowym Sączu przywrócił powódkę Bożenę M. do pracy w pozwanej [...] Fabryce Urządzeń Górniczych "N." SA w N.S., po ustaleniu następującego stanu faktycznego Powódka była pracownikiem pozwanej Fabryki od 1975 r., pracując w wydziale poligraficznym. Od 1 kwietnia 1996 r. została w trybie art. 42 § 4 KP przesunięta do pracy w charakterze sprzątaczk i pracę tę podjęła. Było to spowodowane spadkiem zamówień na usługi poligraficzne i koniecznością ograniczenia zatrudnienia. W dniu 27 maja 1996 r. pozwana wypowiedziała powódcie umowę o pracę, mimo sprzeciwu związków zawodowych. Zdaniem Sądu Rejonowego, konieczność redukcji zatrudnienia w wydziale poligraficznym nie uzasadnia jeszcze definitywnego rozwiązania z powódką umowy o pracę, gdy się zważy, że mogła być ona zatrudniona w innym wydziale, zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią pracodawcy.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił apelację pozwanej, dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego, że powódka mogła być zatrudniona zgodnie z kwalifikacjami, wyraziła zresztą zgodę na jakąkolwiek pracę, w tym także na stanowisku sprzątaczk. Jest to tym bardziej uzasadnione, gdy się uwzględni wiek, długoletni staż pracy i sytuację rodzinną powódki oraz fakt, że pozwana zatrudnia wielu pracowników na czas określony.

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją strona pozwana i zarzucając naruszenie prawa materialnego, to jest art. 10 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.) oraz art. 32 KP, wniosła o jego zmianę i oddalenie powództwa. Zdaniem kasacji, przy-

wrócenie powódki do pracy zostało dokonane z naruszeniem prawa, a wyrok Sądu "ingeruje w prawidłową politykę kadrową pozwanego - zwłaszcza, że pozwany nie naruszył prawa".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedną z podstaw na których można oprzeć kasację jest naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 393¹ pkt 1 KPC). Podstawa ta mieści w sobie bądź to nieprawidłowe rozumienie normy prawnej bądź też jej zastosowanie lub niezastosowanie w ustalonym stanie faktycznym i okolicznościach sprawy. Podstawa taka wiąże Sąd Najwyższy, który działa w granicach kasacji (art. 393¹¹ KPC), a z urzędu bierze jedynie pod rozwagę nieważność postępowania. Jedyną podstawą podniesioną w kasacji jest obraza art. 10 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy... bez bliższego określenia w jaki sposób doszło do naruszenia tego przepisu. Z uzasadnienia zdaje się wynikać, że było to niezastosowanie tego przepisu, a więc uznanie, że stan faktyczny sprawy nie mieścił się w dyspozycji normy prawnej. Zarzut ten nie jest trafny. Według treści art. 10 ust. 1 ustawy ma ona zastosowanie także w razie podejmowania przez kierownika zakładu pracy indywidualnych decyzji o zwalnianiu pracowników z przyczyn wymienionych w art. 1 ust. 1, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający rozwiązanie stosunku pracy. Przyczyny te to zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technologicznymi. Fakt, że indywidualna decyzja pracodawcy podjęta jest w trybie i na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. nie oznacza jednak wyłączenia stosowania art. 45 KP, a także badania, czy decyzja pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę konkretnemu pracownikowi nie stanowi nadużycia prawa. W myśl bowiem art. 8 KP nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji nie kwestionowały konieczności zmniejszenia zatrudnienia w wydziale poligraficznym oddanym od 1 września 1996 r. w dzierżawę, stwierdzając, że przyczyna ta może uzasadniać rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem, ale nie podzieliły stanowiska pozwanego pracodawcy, iż w indywidualnej sprawie powódki decyzja taka jest trafna. Nie uwzględnia ona bowiem jej długoletniej pracy zawodowej, wieku, a także sytuacji rodzinnej. Te okoliczności miały na uwadze organizacje związkowe (zakładowa i regionalna), które zgłosiły sprzeciw wobec zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę.

Trzeba stwierdzić, że w przypadku konieczności zmniejszenia zatrudnienia u pracodawcy, nie ma on obowiązku zaproponowania pracownikowi innego stanowiska pracy (poza pracownikami szczególnie chronionymi), niemniej jednak z tej zasady nie można też wyprowadzać wniosku, iż w przypadku istnienia przesłanek wymienionych w art. 1 ust. 1 ustawy, wypowiedzenie umowy o pracę jest zawsze uzasadnione i nie może być zakwestionowane. Zdaniem Sądu Najwyższego taka decyzja pracodawcy podlega ocenie z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (art. 8 KP). W roz-

poznawanej sprawie te właśnie okoliczności, a więc wiek, długoletni staż pracy, trudne warunki rodzinne powódki, czynią wypowiedzenie umowy o pracę sprzecznym z zasadami współżycia społecznego.

Z tych więc względów zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 10 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. podniesiony w kasacji nie jest trafny, stąd orzeczono jak w sentencji po myśli art. 393¹² KPC.

=====